

Wyzwania rozwoju polskich miast

Andrzej Porawski, dyrektor Biura ZMP;
członek Rady Statystyki

Lista problemów 2017+

- Mieszkańcy – udział
- Przestrzeń – ład
- Zasoby – zrównoważone wykorzystanie
- Zarządzanie rozwojem

Mieszkańcy – udział

- Demografia:
 - migracje – wyludnianie miast / suburbia
 - brak rąk do pracy / imigranci
- Demokracja:
 - wysokie notowania (73%) / niska świadomość (poczucie wpływu na bieg spraw lokalnych - 59%, frekwencja wyborcza – 47%)
 - wzrasta samodzielność / maleje partycypacja
 - koniec ery menadżerów; brak liderów...
- Kapitał społeczny:
 - socjologowie: „brak zaufania”
 - burmistrzowie: „brak poczucia dobra wspólnego”
- Dotarcie:
 - 1600 tytułów lokalnych pism samorządowych...

Przestrzeń - ład

- Planowanie przestrzenne – **pilne** potrzeby:
 - zniesienie WZ, powrót urbanistyki (KUB)
 - zwiększona rola studium (KUB)
 - uproszczone przepisy urbanistyczne dla obszarów zagospodarowanych (KUB)
 - zmiany w opodatkowaniu nieruchomości (grunty, ulgi)
- Brak koordynacji międzygminnej:
 - zwłaszcza *miasto - przedmieścia*
 - studium ramowe (KUB)
- Dzika suburbanizacja:
 - w efekcie wszystko drożeje (miasto; infrastruktura)

Zasoby - zrównoważone wykorzystanie

- Środowisko:
 - krajobraz (reklamy...)
 - odpady (nieadekwatne przepisy)
 - powietrze (przepisy; wsparcie mieszkańców)
- Infrastruktura:
 - znaczny postęp pod ziemią 1990-1999
 - dominacja transportu i dróg od 2000 ↗
 - infrastruktura społeczna – trwa szybki przyrost
 - mieszkania, stare dzielnice – ogromne potrzeby
- Finanse publiczne:
 - adekwatność (zasilanie, system wyrównawczy)
 - problem zadłużenia (IWZ, WPF, WPI – prawo; koszt pieniądza)
 - gospodarowanie mieniem komunalnym (Niepołomice, Wyszaków)

Zarządzanie – koniec ery New Public Management

- Relacje wewnętrzne:
 - jednostki pomocnicze
 - współpraca między-sektorowa
 - mechanizmy partycypacji
- Relacje zewnętrzne:
 - granice administracyjne / obszary funkcjonalne
(prawo: metropolie, związki, „obwarzanki”)
 - współpraca między-samorządowa
 - współpraca samorządu z administracją rządową, w tym specjalną

Zarządzanie rozwojem

- Kompetencje:
 - kształcenie (uczelnie)
 - wymiana doświadczeń (organizacje)
- Narzędzia:
 - prawo – zapewnienie podejścia zintegrowanego (SOR)
 - struktury wewnętrzne – zapewnienie integracji między-działowej
 - struktury zewnętrzne – umożliwiające efektywne działanie w obszarach funkcjonalnych, w tym w aglomeracjach (SOR)
- Wiedza – monitoring:
 - dane w statystyce publicznej (SMUP, monitor rozwoju)
 - analizy (badacze, eksperci)
 - prawo do wiedzy o miastach (władze miast, SAS, Moja Polis)

Syntetyczny wskaźnik rozwoju wg ZMP

Dobre zarządzanie wymaga jednak coraz dokładniejszego **mierzenia** zachodzących procesów rozwojowych i szybkiego wyciągania wniosków z systematycznego monitoringu. Ważne jest, by ten monitoring prowadzić **w sposób ciągły** i wykorzystywać przy podejmowaniu decyzji, zarówno bieżących jak i strategicznych. Porównania z innymi są przydatne i mogą prowadzić do ciekawych wniosków, ale mają znaczenie pomocnicze.

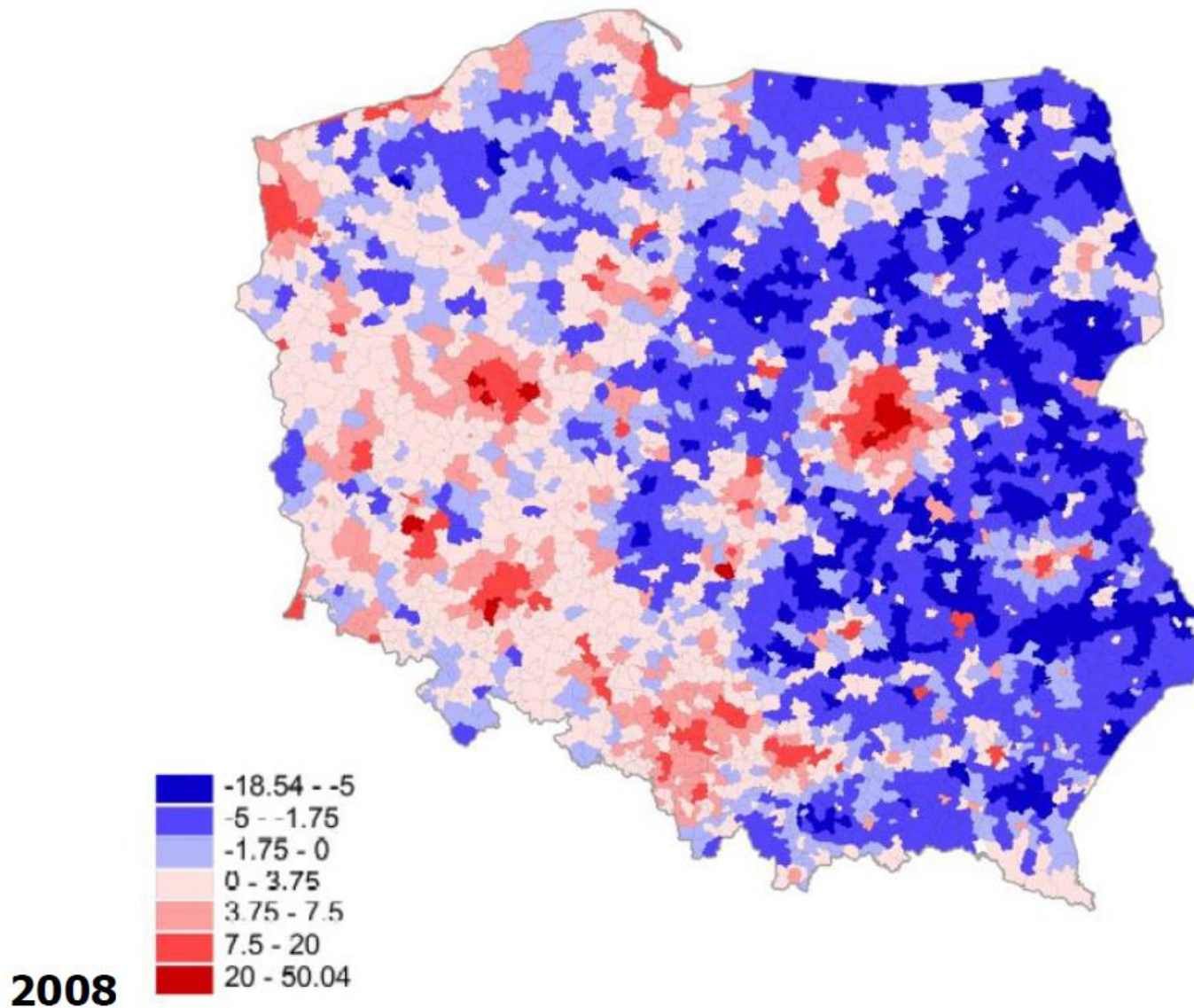
Wzięliśmy pod uwagę:

- 1) PIT na mieszkańca (charakteryzuje zasobność mieszkańców, a więc i gminy),
- 2) CIT na mieszkańca (związany z rozwojem dużych podmiotów gospodarczych),
- 3) Podatek od nieruchomości (PN) (pośrednio charakteryzujący „produktywność” przestrzeni gminy, generującą m.in. środki na rozwój infrastruktury lokalnej),
- 4) Podatek od czynności cywilnoprawnych (PCCP) na mieszkańca (związany z aktywnością lokalnego obrotu majątkowego, głównie rynku nieruchomości),
- 5) Liczba mieszkańców w wieku 25-34 w liczbie mieszkańców ogółem („wskaźnik potencjału demograficznego” - obrazujący przyszły potencjał demograficzny i atrakcyjność miejsca dla młodych mieszkańców, którzy są w wieku najbardziej rozwojowym pod względem demograficznym, społecznym i gospodarczym),
- 6) Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym (miara społecznego wymiaru stanu gospodarki lokalnej),
- 7) Udział osób w wieku poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem (wskaźnik obciążenia demograficznego).

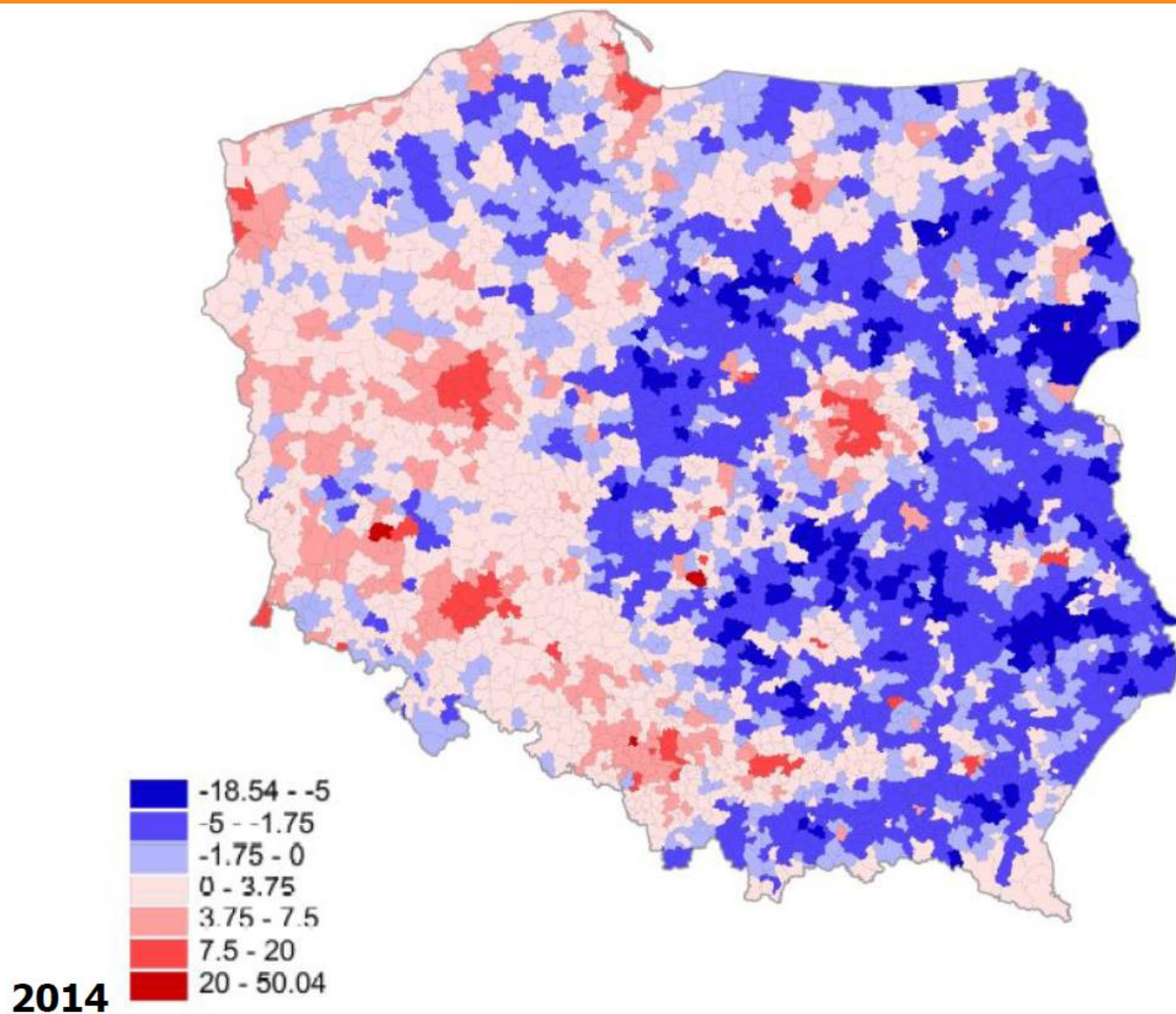
Wskaźniki 1, 2, 3, 4 i 5 są stymulantami, a wskaźniki 6 i 7 - destymulantami.

Wartość wskaźnika syntetycznego wyliczono jako sumę odchyłeń standardowych dla poszczególnych wskaźników przyjętych do zestawienia. Dla wskaźników 6 i 7 (destymulanty) przyjęto wartości odwrotne. Wszystkie wskaźniki cząstkowe potraktowano jednakowo, nie nadając im żadnych wag odzwierciedlających ewentualne różnice w sile ich oddziaływania (metoda **Z-scores**, polegająca na budowie syntetycznego indeksu będącego sumą standaryzowanych wartości wskaźników cząstkowych).

Syntetyczny wskaźnik rozwoju 2008

Syntetyczny wskaźnik rozwoju 2014

Syntetyczny wskaźnik rozwoju – dynamika 2008 - 2014

